དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པར་བསྐུལ་བ།

The Importance of Studying the Buddhadharma

by Khenpo Appey Rinpoche

translated by Jampa Losal & Kunga Sonam Dronma

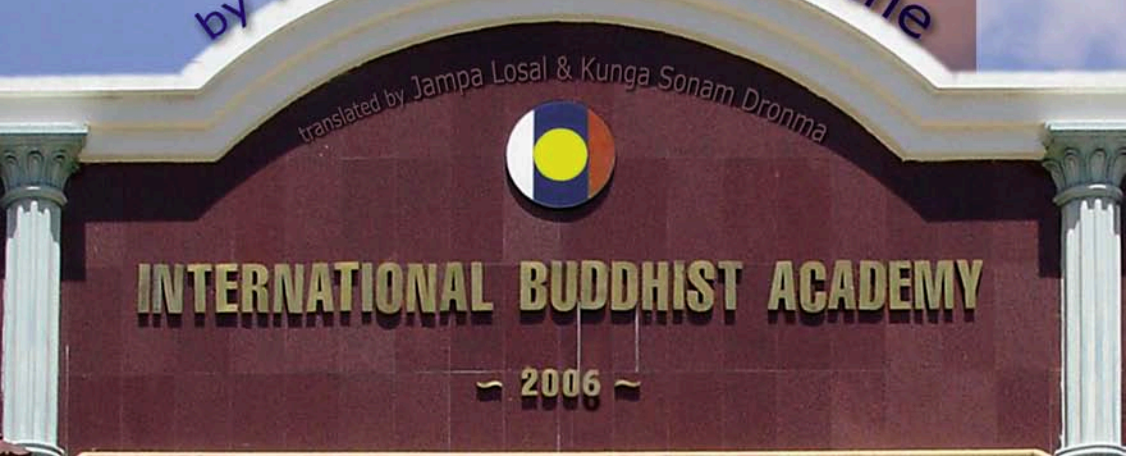

THE IMPORTANCE OF STUDYING THE BUDDHADHARMA

BY

KHENPO APPEY RINPOCHE

Translated by

Jampa Losal & Kunga Sonam Dronma

2006

Homage to the Omniscient One!

On Listening Respectfully to the Teachings of Lord Buddha, who is the Sole Benefactor of all Sentient Beings of the Three Realms.

The purpose of the matchless Buddha's attaining the omniscient wisdom through practicing the great compassion for many countless aeons, was to open the eye of wisdom of beings by preaching the path of temporary and ultimate happiness, to those sightless people who have not seen the path of benefit and happiness. However beings of these times do not have the fortune to see Lord Buddha directly. Yet for those beings who by merely having faith towards the dharma taught by the Buddha, if they listen to His teachings respectfully, having acquired the wisdom eye; and also diligently work to enter the authentic path; and thereafter sincerely strive to lead others on that path then all these are unsurpassable activities.

In many sutras it is stated, with the support of logical reasons, that expounding and listening to four words of the teaching of the

Buddha is far more meritorious than making an offering to the Triple Gem of the entire world filled with seven different types of precious jewels. This is because making offerings of material wealth is the cause of samsaric prosperity, while expounding and listening to the teaching is the cause of the Dharma of the Exalted Ones. As a further example the Sadharmapundarika (Sutra) says,

> *If a person who reveres, honors, pays homage to and makes offerings to the Tathagatas filling the three thousand world system and residing for the length of time of as many aeons as the sand of the River Ganges and moreover reveres etc the stupa of those Tathagatas who have gone to parinirvana and generates merit is compared to someone who enters well into the Dharma, and utters the well spoken Dharma such as 'all phenomena are impermanent, or are suffering or emptiness or are devoid of self-nature', Ananda, then the latter is more meritorious than the first.*
>
> *Ananda, it is like this because acts of giving other than this are accompanied by defilements and afflictions and are the cause of one wandering in samsara; while, Ananda, the treasure of precious Dharma, which has been practiced for uncountable millions of aeons without material things, is unsurpassable. With it the continuum of samsara is cut. Ananda, when they hear this precious and unsurpassable Dharma, beings who are subjected to birth will be totally liberated from birth; beings who are subjected to sickness, death, anguish, wailing lament, misery, mental unhappiness and mental turmoil will be totally liberated from all of those, including from sickness up to mental turmoil. Ananda, having seen the basis of the meaning of this, both the one who respectfully expounds the Dharma, and the one who respectfully listens to the Dharma, generate many merits, thus I say. Ananda one who respectfully expounds the Dharma to a Bikshu who is seeking for Dharma, and the*

Bikshu who also respectfully listens to the Dharma, Ananda, both these two generate immense, immeasurable and uncountable merits.

Whether one can abandon samsara or not solely depends upon whether one has heard the Buddhadharma or not. Confirming this, Acharya Aryadeva said,

Samsara is not endless because it is hard to find the one who listens, the Dharma to which one listens, and the teacher who teaches the Dharma.

This means that the human life with leisure and endowments, the Buddhadharma to which one listens, and a Dharma Master who teaches, are all hard to find. If one is able to listen to the Dharma with these three characteristics, then one can abandon samsara; and therefore samsara is not without end. If all these three characteristics are not present, then one cannot abandon samsara, and therefore samsara is endless. This is further illustrated from another Sutra,

For the exhausted, the road is long,
For the sleepless, the night is long,
Likewise, for the child like beings
Devoid of Dharma knowledge,
Samsara is long.

Only the Buddhadharma is confirmed to be the path, which abandons samsara. This is because, although there are other teachings that explain samsara should be viewed as suffering, that know attachment as a fault, that discard bad Karma, that practice austerities and in which adepts receive various vows etc.; these methods alone cannot harm the root of samsara, so these teachings cannot reverse samsara. The root of the samsara is self-

grasping and the antidote for that is the wisdom of apprehending selflessness. The selflessness to be understood by that wisdom is expounded only by Buddha. Moreover, the profound methods to obtain liberation and omniscience are also taught by Buddha alone. Therefore, Acharya Vasubhandhu said,

Buddha's doctrine is hard to find
Without it there is no liberation.
Thus, aspiring for liberation,
One should devotedly listen to it.

Further, in order to show briefly the manifested realisation of the path of three Yanas, Vasubhandu said in the Abhidharma,

One who has developed moral discipline, hearing and contemplation, should undertake the practice of meditation.

In this way the Mahayana path must be completed with these four characteristics: moral discipline, which is the cause of not being distracted; hearing, which is the cause of not being ignorant; contemplation, which is the cause of ascertainment; and meditation, which is the cause of parting from defilements.

From Sutralankara it is also said,

If meaning is comprehended merely by hearing,
Meditation will become purposeless.
If you enter in to meditation without even hearing
Buddha's shastra will become purposeless.

As is clearly stated in the Sutralankara, both hearing and meditation are important. Otherwise, if one could comprehend the meaning merely by hearing, there would be no purpose for meditation; and similarly if only meditation without hearing was sufficient, then there will be fault of Buddha's teachings having no significance.

Also in the Vinaya teachings it is said that one should not meditate in isolation unless one holds the Tripitaka. Further, the Pramana philosophy states,

Attainment should be preceded by entrance (to the Dharma),
Entrance should be preceded by comprehension

That is in order to obtain the fruit, its cause, which is entering into the path, has to come first; and entering the path has to be preceded by knowing the path.

The enlightenment of a Shravaka can be obtained with minimal hearing, but to obtain perfect enlightenment one needs to have vast hearing. That is why it is shown in the Sutras that the unsurpassable Tathagata Samyak Sambuddha is dependent on vast hearing. In the Boddhicharyavatara it is said,

There is nothing that a Bodhisattva should not be trained in.

Some say, that even though listening to the Dharma is required to teach others, for one's own practice, listening to the Dharma is not required. Making this kinds of statement impedes others immeasurably, blocking them from the entrance to the Buddha's Shastra. This is so because, without hearing it, one can not even know the Buddha's Dharma in the first place, so what would it be that one is practicing? Without knowing the essential points, even if, one exerts oneself in the task of physical and verbal virtue by way of imitating others, it is hard to yield a great result or fulfill a great purpose. In Bodhicaryavatara it is said,

Just as a person afflicted or shaken with disease,
Is rendered with no strength,
Likewise, if (some one's) mind is agitated by ignorance,
(he or she) will become powerless in Dharma activities".

Some even say that, meditation itself is adequate and that there is no need to listen to the Dharma at all. The person who makes such a statement indicates that he or she does not comprehend the fact that hearing and contemplation of Dharma are the causes of meditation. Since, result devoid of cause is not possible, the three: Hearing, Contemplation and Meditation referred to as the Three Wisdoms do not arise without each relying on the preceding ones.

As it is said in the Bavana-krama of Kamalashila,

> *If some one asks what is the assemblage of Enlightened Insight;*
> *Thoroughly searching for manifold hearing of Dharma,*
> *Contemplating appropriately etc.*

Many so-called learned masters of the modern age, claim that it is adequate to learn Sutra merely by going through it, without even the need of relying on a spiritual teacher. This is a wrong assumption, because without seeking the spiritual guidance of a learned master, it is difficult to comprehend the meaning of the profound view of the Tathagata.

In Sutra Samucaya, it is said,

> *The victorious one who possess supreme qualities said,*
> *It is by relying upon spiritual masters,*
> *That one would comprehend Buddha Dharma.*

Further to this, in many Sutras it is directed that, one must rely upon Spiritual Masters by knowing the advantages and disadvantages of seeking Spiritual Masters. Otherwise, one will contradict the statements: ‘even at the cost of life, one must not forsake Spiritual Masters’, and ‘one should respect the Spiritual Masters from whom one receives spiritual

teachings, in the same manner as one pays obeisance to Tathagathas'. Further the teachings expounded by Buddhas and Bodhisattvas would also become purposeless.

Because, it is said,

> *Taking Austerity as the essence, is the tradition of Janism; taking Recitation, as the essence is the tradition of Hinduism, and taking meditation preceded by listening to the Dharma as the essence, is the tradition of Buddha.*

Moreover for those individuals who believe that their wishes can be fulfilled merely by chanting and recitation, it is proper that they should come to understand the essence of the method to make human life purposeful. They should know that emphasizing on austerities is the Jain tradition; emphasizing on recitation of Veda, is the Brahmin tradition; and emphasizing on meditation preceded by hearing and contemplation, and having the base of morality, is the Buddhist tradition.

The main objective of human activities is to obtain happiness and pleasure and avoid harm and suffering. This objective can only be met in a very slight way by other means. However, by the Buddha's teaching all the flow of suffering without exception can be cut and one can also accomplish permanent happiness.

Shantideva prayed for the Holy Dharma to remain long in this way,

> *May the doctrine of Buddha,*
> *The source of all happiness and*
> *The only medicine for the suffering of sentient beings,*
> *Long remain, through the presence of*

Benefactors making offerings and
Devotees paying reverence.

In this verse Shantideva is making the prayer that the holy teaching expounded by the Buddha will remain in this world, as it is the unsurpassable path through which all sentient beings obtain the temporary happiness of the higher realms and the permanent benefit of perfect liberation.

The Sutra known as Paltreng Sengei Dra states that all the prayers are combined in to one. If one should ask what is that prayer, it is

May I hold the Holy Dharma.

In the sutra known as Namkha Zod, the Lord Buddha addressed Maitreya thus:

The four activities of the Bodhisattvas are: dispelling all the sufferings and maras; suppressing the harmful forces in harmony with the Dharma; thoroughly ripening sentient beings and thoroughly holding and propagating the Holy Dharma. All these four activities can be essentialised into one, which is '<u>thoroughly hold and propagate the Holy Dharma</u>'.

The great Bodhisattva known as 'Adorned with Merit' reported thus to the Lord Buddha,

I perceive the roots of all the virtues, other than holding and propagating the Holy Dharma, as only the size of a sesame seed; But I perceive the root of virtue of holding and propagating the Holy Dharma as vast as all of space in the ten directions.

In this way many sutras describe that measureless merit will arise from holding and propagating the Holy Dharma.

Further Buddha said to his disciples,

> *After my Parinirvana this Holy Dharma will become your teacher. That is why you should hold it without losing the words or the meaning.*

Buddha further said to Ananda,

> *Ananda! you must make sure that this Holy Dharma will remain for a long time, and that it thoroughly benefits humans and celestial beings.*

The merit gained by one sentient being generating the enlightenment thought in order to attain supreme enlightenment is higher in quality and greater in volume than that from creating a stupa to house Buddha's relics made entirely of precious jewels, high enough to touch Akanishta and wide enough to contain the three thousand worlds; and moreover for endless aeons making offerings to that stupa with all available offering substances. This is because the former will enable the holy dharma to continue for a long time and thus the lineage of the Buddha will not be broken. The quotation from the Four Hundred Verses supports this:

> *The stupa which is of the nature of precious jewels*
> *Created higher than any world you can imagine,*
> *The person who has tamed one sentient being*
> *Is said to be more supreme than that.*

If one should ask what is it that should be held thus and with what methods it should be held, the Abhidharma gives the following answer,

> *Buddha's two Holy Dharmas are the teachings and the realization. The only way to hold that Dharma is by expounding the teaching and by practicing.*

The Buddha's Dharma refers to the Tripitaka, which is the Teaching, and the Three Trainings which are the Dharma of Realization. Teaching the Dharma without errors, and meditating on the Dharma of Realization in the correct manner are the methods with which those two Dharmas should be held.

If one does not take refuge in the Triple Gem one cannot bring an end to the suffering of samsara. However taking the refuge vow cannot, by itself, accomplish the goal; the precepts of the refuge also need to be protected and observed. Associating with Noble Beings, listening to the Holy Teachings and practicing in accordance to the Dharma are the precepts of refuge that need to be complied with. The one who teaches and practices the Buddhadharma, as it has been expounded by Buddha, is a Noble Being. The Tripitaka which is confirmed to be truly the Buddha's words and the Shastras composed by Acharya Nagarjuna, Asangha, Vasubandhu, Shantideva and Chandrakirti, as Buddha intended, are the doctrine of the Buddha. ‘Practicing in accordance with Dharma’ means that the teachings and all the practices should be done according to the Buddha’s doctrine.

The benefits of hearing dharma are explained in the sutra requested by Vishnu,

> *Noble son! For one who has hearing, wisdom will arise; for the one who has wisdom defilements will be thoroughly pacified; for the one without defilements the mara do not find any opening.*

It is explained in detail in this way.

In a Sutra it is said that there are five benefits of hearing the Holy Dharma. They are:

> *Being able to hear what one has not heard before; becoming well trained with what one has heard; removing doubt; being able to distinguish between right and wrong views and being able to comprehend the meaning of the Holy Dharma with the help of wisdom.*

If I were to explain all the five cited here, the explanation would be too lengthy. Therefore, I will clarify only the first one. The meaning of the first one is that one will be able to hear about the 'five aggregates', the 'eighteen spheres of perception', the 'twelve sources of perception', the 'two truths', the 'four truths', 'samsara and liberation', the 'paths of three yanas' and the faults that can be abandoned by those paths, and the temporary and the permanent results. You will hear all of these for the first time, never having heard them before.

Further another Sutra gives another set of four benefits of hearing the Dharma in the following way: First it is said,

> *By hearing one will understand the Dharma.*

This is because by hearing the doctrine one would know that the Three Trainings are the dharma as spoken by Buddha; and one would know that the paths, which are expounded by other Masters, are not the genuine Dharma.

Second it is said,

> *By hearing one abandons non-virtue.*

After having listened to the Dharma one would take the vow, and having taken the vow one will abandon non-virtue.

Third it is said,

> *By hearing one will abandon all the purposeless things.*

This is because having received the mind training through hearing one would abandon the gross defilements and through this one would know that all the sensual pleasures that worldly beings are attached to are known as purposeless.

Fourth it is said,

> *By hearing one achieves Parinirvana.*

This is because by hearing one obtains the training in wisdom and abandons the subtle defilements.

Acharya Vasubhandu, after having spoken at length of the benefits of listening to the Dharma, further said,

> *The purpose of listening to the Holy Dharma has no limit and*
> *what I have stated is only a part of it.*

There is that purpose because all the paths and results of the three Yanas occur on the basis of listening to the Dharma.

Further, many disadvantages of not hearing the teachings are described in the Sutras.

The temporary disadvantage is:

> *Although human beings have two feet,*
> *They are no different from cattle,*
> *They are foolish and this foolishness has to be abandoned.*

And further,

> *Those on this earth without the wealth of hearing,*
> *One should consider as blind.*
> *This blindness has to be abandoned.*

And again,

> *Even though without hump and dew lope,*
> *Human beings are like cows with upper teeth.*

And so on. In this way those humans, who are deprived of hearing the Dharma are looked down upon by the learned ones.

In the Vinaya Sutra it is said that

> *The one who is like a lion should not respect the one who is like a wolf.*

This has the same meaning as the above quotes.

The permanent disadvantage of not hearing the teachings is that one is not able to pacify defilements and sufferings, and one will not attain liberation. This is because, as it says in the Abhidharmakosa,

> *Without the thoroughly discriminating Dharma there is no method with which one can totally uproot the defilements. Due to defilements the worldly beings wander in the ocean of cyclic existence. Therefore the Buddha has expounded the doctrine, which possesses the thoroughly discriminating wisdom.*

As it is said if one has not heard the holy dharma, one will not obtain the liberation which pacifies the defilements and suffering.

In the Karuna Pundarika sutra it is said,

> *Ananda, many sentient beings may become completely degenerate due to not hearing a dharma jewel treasure of this kind.*

In particular dialectic schools produce scholars of Buddhist doctrines and are the source of many good qualities. Further, if there are no such schools, there is the fault that without the hearing and explaining of dharma the continuity of scholars will be broken, and without scholars who know the dharma, even though there may be many scriptural texts, the Buddha's doctrine

will be demolished. Thus it is said in the Illumination of the Sage's Intent. Further in one Sutra it states,

The coming of the Buddha in this world
Is as rare as the appearance of a person on a deserted road.
The human body is obtained with great difficulty.
Alas! Having devotion to the Dharma and
Having the opportunity to listen to the Dharma
Are difficult to find
Even for hundreds of kalpas.

It is appropriate to encourage people to listen to the Dharma by explaining that it is extremely difficult to obtain the causes and conditions of hearing the teachings.

In the Shiksasamuccaya, Shantideva taught five verses for encouraging people to listen to the Dharma respectfully. These verses indicate two ways to encourage beings:

The first is encouraging people by explaining to them the disadvantages of not listening to the Dharma. These are that by not hearing the teaching of Buddha the defilements of the mind cannot be pacified, and due to this one would have the sufferings of being burnt in the ravines of the hell realms, which one would never be able to tolerate. The suffering would be immense and not only immense for one time, but one will be tormented by this kind of suffering again and again. Thus one should direct beings to be delighted to listen to the Dharma by keeping this in mind.

The second is encouraging people by showing the advantage of listening to the Dharma. Having listened to Buddha's doctrine, if one pursues the practice of mediation then one entirely abandons all non-virtues, which are the cause of the suffering of all births in

the lower realms; and one obtains the happiness of humans and the gods of the higher realms. You will obtain the bliss of liberation which will never decline, the inexhaustible bliss of the Bodhisattvas and all the unmatched perfections of the Buddha.

Therefore if today you obtain the meaningful, rare to obtain, jewel-like Dharma all the Gods, Humans, Nagas, Siddhas, Gandharvas, Yakchas, Garudas, Demi-Gods, Kimnaras and Demons will become happy, inspired and faithful. So, because of that very reason, all are asked to come for teachings in this way.

In the Vinaya Sutra it is said,

> *I would explain the Buddha's doctrine,*
> *Which is the cause of the happiness*
> *And which thoroughly pacifies the defilements*
> *To the Gods, Nagas, Demi-Gods, Kimnaras and Shakra etc.*
> *Who performed the supreme activities of Dharma.*
> *Therefore you must come here to listen to the Holy Dharma.*

Further it says,

> *Therefore you must respect with devotion*
> *The precious treasure of the Buddha's Teachings*
> *Which has immense qualities,*
> *And which fulfills the purposes of others.*
> *Since nothing can be heard that is superior to this,*
> *One must listen to the doctrine of the Buddha,*
> *Having tamed the sense faculties as one tames the wild horse.*

In brief, knowing that the Buddha's doctrine is very difficult to find, that it has a grand purpose and that it is not going to remain for long, it is appropriate, for all those who have devotion, to listen and practice.

Moreover, when the Victorious One's doctrine is on the brink of extinction, it is particularly essential and greatly meritorious to hold and preserve the Holy Teachings.

In the Sutra of Avalokiteshvara it says,

When it is on the brink of extinction,
To hold and propagate
The doctrine of the Saviour of the World
Both day and night,
Is more meritorious
Than to revere hundreds of thousands of Buddhas,
Who are as many as the grains of sand in the River Ganges
For countless aeons.

Some say that if someone hinders the teaching of, or the listening to, the Mahayana Dharma, that person will remain in lower transmigrations for a long time.

As it is said in Bodhicaryavatara,

Whoever even for a single moment
Creates obstacles to the Mahayana Teachings,
Is thereby weakening the fulfilling of the purposes of sentient beings,
And therefore the lower transmigrations of that person will have no limit.

In the Sutra known as Rabtu shi ba rNampar Ngepa Cho'trul gyi mdo it is said,

One who creates an obstacle to the Bodhisattva's virtuous act of giving a handful of food to an animal, will create a greater non virtue than one who kills all sentient beings and snatches their possessions. This is because the former creates an obstacle to a virtuous deed that will cause the future appearance of a Buddha.'

In the Sutra called *Chos Thamsched 'byungwa med-pa bstenpa,* in the doctrine of the Thatagata who is known as *Ri Rab ltar mngon par 'phag pa'i* it is said,

> *There was a Bikshu named spyod pa'i blo dros who was endowed with moral discipline, five clairvoyances, complete with retinues, and who resided in seclusion and exerted himself in the practice. At the same time there was a Bikshu called chos smra ba spyod pa rnam dag who wandered in the cities and markets and towns and in the palace of the king giving teachings. The first Bikshu said to him, 'Since Buddha has praised seclusion you should not go to town and markets. Instead you should practice meditation in an isolated place.' Even after he told him not to go to town, he saw him in the town, associating with ordinary vulgar friends, so disrespect towards that Bikshu arose in his mind. He said 'This bikshu has broken his vows and is interested in worldly things.' In this way the first Bikshu stopped the other from the task of giving teachings. By the negative power of that act, Bikshu spyod pa'i blo dros died and was born and suffered in unceasing hell in as many as ninety nine thousand million aeons. The Bikshu spyod pa'i rnam dag during that time was myself and spyod pa'i blo dros who gave teaching then was Buddha Achala. Thus Buddha said.*

Since everyone has the same motivation whether sitting together to discuss about setting up a philosophical Institute, or other ways of supporting Dharma study; or contributing financial aid for the Dharma practice; they will all gain the same merit as those who are directly involved. Confirming this, Vasubandhu said,

> *Since in war etc all have the same purpose, whether they are directly or indirectly involved they will all have the same non-virtue as the actual killer.*

In many Sutras it is said that by requesting the spiritual Masters to give teachings one will acquire the same merit that one would get by making supplication to the Buddhas to turn the wheel of Dharma, as in the Seven Limb Practice.

Also if you encourage others to listen to the Dharma then you will obtain the root virtue of those others performing Dharma. If without jealousy you rejoice in others teaching and listening to the Dharma and if you say 'Well done' to others' actions, then you will obtain the merits of rejoicing as in the Seven Limb Practice.

In the bdud rtsi brjod pa Mahayana Sutra it is said,

> *There won't be disease, epidemics, contagious sickness and chaos in the country where this kind of Sutra is held and propagated, or where somebody dwells and transmit the teachings, or where various teachings are inscribed on scrolls.*

In other Sutras it is said,

> *There won't be starvation, wars and harms created by evil spirits, and there will be perfect wealth and good harvests in any place where the Kings etc venerate the Sutras. Those places will always be protected by the Four Guardian Deities and Indra and Brahma.'*

Even these days there are many Bikshus and worldly beings who have renounced cyclic existence, taken vows, discarded their homes and are engaging in the path of liberation and omniscience. They are the field of accumulating merit for those who practice rejoicing and making prostrations to them. Therefore really it is not necessary for me to encourage people to listen to and practice the Dharma.

Nevertheless, I have taken pains to extract a few scriptural quotations from the Sutras in order to persuade those lay householders, who although they have faith in Buddha, do not have knowledge about Buddha's teaching, and are not engaging in Dharma practice; or even if they are engaging in Dharma practice, are doing so incorrectly.

By this teaching I wish to tell them that if they listen well to the Dharma they will gain understanding, and as a result they will have delight in engaging in the practice, and thereby all their purposes will be accomplished. In this way I have presented a few scriptural quotations from Sutras and Shastras so that devotees can more readily understand them.

Even if one obtains the wealth of the world, this is not considered as the best wealth. However, hearing one verse of Buddhadharma will become the excellent wealth because it can grant permanent happiness to oneself and to others. It is of course missing a great opportunity if one fails to gain one's own dividend of wealth, food and status etc. However it is even more unfortunate to miss the opportunity, either as a monk, who has less work and fewer purposes, or as a lay person, to gain one's own dividend of hearing, contemplation and meditation. This is because then one will not be able to attain the perfect Buddhahood, which spontaneously accomplishes one's own purpose and the purpose of others.

When you obtained human birth, meet with Buddha's Dharma, and have faith in Dharma then you have the rare opportunity to practice the Dharma, which is difficult to obtain. So at this time you must abandon samsara. Having all these opportunities, why

is it that you do not have the thought of abandoning samsara? Why do you not have the thought of attaining Buddhahood? And why do you not have a thought of listening, contemplating and meditating on the Dharma? You should carefully check the reasons for this.

One of the reasons given is that householders have a lot of their own works, and that is why they do not have the time to practice. If that is claimed, then for this, Buddha has especially taught the short Sutras for lay people who have many things to do, and for the Bikshus who mainly engage in the practice of meditation. So they should study whatever Buddha has expounded for them.

At least one should try to know and understand the following with clear ascertainment: what is the cause of attaining Buddhahood; what is the path which facilitates one to attain enlightenment; what are the characteristics of the resultant Buddhahood; what are the subjects that beginners should practice; and what are the indispensable Dharmas and how should they be practiced. After understanding all of these one should practice as much as one can. Otherwise, if one wastes this perfect opportunity of practicing the very essential Dharma, and if therefore one departs to the next birth naked and empty handed, one will certainly experience intense regret. In the Karuna Pundarika sutra it says,

> *Ananda! don't forget to be vigilant! If you forget to be conscientious, later you will definitely regret it.*

Another reason for not practicing the Dharma is that one regards it as unimportant. Thus one has the idea that the householders' works are important and one thinks that it is alright if one does not practice Dharma despite its benefits. However, that evaluation

is false. Most worldly activities cause you and others to suffer in this and future lives. Even if such activities help to some extent, their benefit is trivial. Buddha's teaching will always help, and it will never harm. The benefits that you get from the Buddha's teaching are permanent.

Arya Nagarjuna said,

> *If a fire breaks out on your head*
> *And burns your head and clothing,*
> *Do not pause to extinguishing it!*
> *Rather exert effort to stop future rebirth.*
> *There is no purpose superior to this.*

Actually, when fire has broken out and ones head and ones clothes are smoldering, then in general one does stop other things one is doing, and tries to extinguish that fire. Nevertheless, the learned ones by ignoring the fire, and not even looking at their bodies and wealth, should instead exert effort to abandon samsara, because, as it is said, there is no task superior to abandoning samsara.

Few people say that understanding Dharma is good. Parents and relatives, who love and care for you, sometimes object to your involvement in Dharma activities. Recognizing that these are obstacles to Dharma practice, one should try to dispel them. The best method to do this is to have unwavering and steadfast faith in the Dharma. Shantideva said,

> *You take birth alone, and you die alone.*
> *Since, others will never take your share of suffering*
> *What benefit can one expect from relatives*
> *Who cause obstacles to the virtuous deeds?*

In this way your dear ones get in the way of your dharma practice. So do not come under the power of others.

Manjushri said,

Neither parents, nor relatives can be a Refuge for you.
They discard you and go wherever they wish.

All the lay householders are always engrossed with worldly activities for the purpose of this life. There are none who engage in hearing, contemplation and meditation. Always comparing themselves with others they are content with their worldly activities. One should think about this. While it is alright to imitate others, there are many different types of examples to follow. There are many who indulge in extremely dreadful action. Therefore one should look for good examples. From the Sutras it is also recommended that one should take vows as did the Tathagatas of the past, and one should dedicate like Manjushri did in the past. Performing deeds after carefully analyzing for oneself, is the correct guideline of the learned ones. Performing an action by listening and watching others is the procedure of the unwise. Therefore, one should be able to make decisions as to what one deems as good, by investigating with proper reasoning.

If with disheartened mind one thinks ‘a person like me cannot engage in study’, that thought will block the door of study. As Shantideva said,

Discarding effort due to disheartened mind,
There cannot be any liberation.

Thus one cannot improve from the state one is in, if due to a disheartened mind one does not make an effort. Therefore in a Sutra it is said,

> *Having interest, effort and conscientiousness, with these three one can accomplish all activities. Thus one should be assertive, confident and efficient in relation to the task of study.*

As is said in the Bhadrapani Sutra,

> *One should think that if even fleas and flies can attain enlightenment, why, being a human being, should I diminish my effort to obtain Bodhi even at the cost of my life.*

This quotation tells us that even animals can obtain enlightenment, and that therefore belonging to the human race, knowing virtue and non-virtue, being conscientious, one has no reason not to be determined to attain enlightenment. As it is said in Bodhicaryavatara,

> *There is nothing which does not become easier*
> *When one becomes accustomed to it.*

Whatever the subject of study may be, when we become accustomed to it, it will become easier and it will produce delight in our mind. Not only will it produce delight, but with familiarity we will also accomplish any task with ease. Of course, it is possible that one may not understand the meaning of what one is taught straight away. But this should not be the cause for you to withdraw, thinking that you have engaged in a purposeless thing. The study of the Dharma is not the same as other studies. In the case of other studies if you don't learn it, then you have not gained the result. But in the case of Dharma study, even if you have not learned it, it will ensure your future understanding and it will

place latencies in your mind continuum for attaining Buddhahood. Thus it has served an immense purpose.

Therefore, Vasubandhu said,

> *Even one who does not comprehend the meaning should respectfully listen to the Buddhadharma, because merely by listening with devotion one will gain immense merit and enhance ones wisdom. Not to mention if one understands the meaning.*

In one of the Sutras it is said,

> *A being who makes an effort to listen and take hold of the meaning of one verse from my doctrine will without doubt gain the state of Bodhi. There is not a single being who will not attain enlightenment by hearing this teaching.*

There are individuals who seek results just by listening and performing minimal practices. That kind of attitude in the initial stage is the cause of quickly discarding the task. Therefore, from the beginning, whatever troubles one encounters when engaging in hearing and contemplation, one should put on an armor of determination, thinking that one will make the action purposeful by tolerating it. It is said in Sikchasamuchaya,

> *One should search for knowledge with patience.*

In yet another Sutra it is said,

> *In order to hold Dharma one should have patience towards scolding, slandering and harsh and reprimanding words.*

In terms of time, one should hear the Dharma from this time forth until enlightenment is attained. In the Sutra known as *Lodros mi zad pas bstan-pa* it is said,

> *The Four Insatiables will procure an accumulation of wisdom for Bodhisattvas.*

The Four Insatiables are: being insatiable in hearing; being insatiable in expounding the teachings; being insatiable in investigation; being insatiable in knowledge. These Four Insatiables are the source of procuring the wisdom of accumulation for the Bodhisattvas.

Maitreya said in Prajñaparamita,

> *At the time of thorough purification at the third Bhumi, one should never be content with the knowledge one has.*

Searching for Dharma, without ever thinking that the Dharma one has heard already is enough, is the excellent ornament to beautify the exalted Bodhisattvas. It is described in many Sutras that when Lord Buddha manifested as a Bodhisattva in order to accumulate the treasure of Holy Dharma, that just for one or two words of Dharma he practiced austerities such as sacrificing his own body and kingdom etc. for many countless aeons.

Therefore Master Pawo prayed that he would not become discouraged even if he had to cross the trench of fire, for the sake of listening to the Dharma. As it is said in the in the Seventy Verses of Inspirational Prayer,

> *With any opportunity to listen to even one word that contains the teaching, it is advisable to cross over the blazing fire of endlessly flowing lava, you should rejoice and not be indolent.*

The main reason why one has no interest to practice the Dharma is attachment to this life. One should abandon that attachment through recollecting death. A human life span is short and there is no certainty of the time of death. When one becomes subject to death, the wealth that one has amassed through hardship, ones

relatives, friends, ones name and fame etc will not follow one. One will go to the lower realms carrying the non-virtue one has accumulated for ones relatives and friends.

If the thought of dying arises within your mind continuum, then there will be no difficulty in engaging in Dharma practice. On top of that one must eschew clinging to any part of samsara. If you are attached to samsara then whatever hearing and contemplation you may perform, it will not be the path that leads you to liberation. Instead it will become the cause of samsara. Therefore, one should shun attachment by bringing to mind the disadvantages and faults of samsara. If one is attached to ones own purpose, then even if one does engage in the Dharma practice, that practice will fall into the path of Hinayana and therefore one does not attain full enlightenment.

Therefore with loving kindness, compassion and altruistic thought one should shun attachment to one's own purpose. In brief, having eschewed those three attachments one should make every effort to attain enlightenment for all sentient beings. For that very purpose one must ensure that one is motivated with the Mahayana Enlightenment Thought when listening to the Holy Dharma. In order to encourage beings to listen to the Dharma with Mahayana motivation, it is stated in the sutras,

> *One or another kind of merit will be acquired by individual Bodhisattvas by listening to one or another kind of Dharma.*

Therefore it is certain that one will acquire merits. In a shastra known as *sNyoms 'Jug Rab gSal,*

> *Having confirmed that worldly activities have no essence,*
> *one should strive to learn the meanings of the teachings.*

The Sutra known as *mDo sDe pedma dKarpo* states

> *By having shunned all attachments, listen to this kind of doctrine, for it is very hard to find the inclination and opportunity to listen to the Dharma.*

Finally, if somebody should ask 'what is the method for not wasting having heard the Dharma?' In the Sutra known as *Nam mKa' mZod kyi mDo* it is said,

> *No virtue or non-virtue accumulated earlier will go astray;*
> *No virtue accumulated through making offerings to the Tathagatas will go astray;*
> *No virtue accumulated through altruistic thought will go astray; No virtue accumulated through primarily practicing will go astray.*

Ands it is said by Rendawa,

> *In order to make meaningful the dharma to which you have listened, you, the young intelligent ones, should go to the remote forest.*

By having heard the dharma, you understand what needs to be understood, you abandon the things that need to be abandoned, and you cultivate the things that need to be cultivated; so it is certain that you will obtain that which needs to be obtained.

These are the reasons that indicate that study is meaningful. Therefore it is sensible to make an effort.

Shubam!

Whatever merits may be gained from the conceiving, writing, translating, publishing and distributing these Noble Dharma Words we dedicate for the long life of His Holiness the Sakya Trizin, and so that all his aspirations for beings may be fulfilled. And we also dedicate so that these words may inspire untold numbers of beings to realize the importance of studying the Dharma, and that they may have the conditions to do so.

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉན་པར་བསྐུལ་བ།

མཁན་པོ་ཨ་པད།

བྱམས་པ་བློ་གསལ་དང་།

ཀུན་དགའ་བསོད་ནམས་སྒྲོལ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དབྱིན་སྐད་ཐོག་ཕབ་སྒྱུར་ཞུས།

༄༅། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

།ཁམས་གསུམ་གྱི་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་ཕན་པ་མཛད་པ་གཅིག་པུ་དེ་ཡི་

གསུང་རབ་གུས་པས་མཉན་པར་བྱ་བ།

༈ །བླ་ན་མེད་པའི་སྟོན་པས་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་དུ་མར་

ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་གོམས་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་

མངོན་དུ་མཛད་པའི་དགོས་པ་ནི་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་ལམ་མ་མཐོང་བའི་

ལོང་བ་ལྟ་བུའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་

པའི་ལམ་གྱི་བཀའ་མཆིད་གནང་ནས་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་སྦྱིན་པའི་ཆེད་དུ་

ཡིན་པས་ད་ལྟའི་འགྲོ་བ་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་མཇལ་བའི་སྐལ་བ་མ་

བྱུང་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཆོས་ལ་དད་པ་ཡོད་པ་རྣམས་

ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གུས་པ་དང་བཅས་པས་ཉན་ནས་བློ་གྲོས་

ཀྱི་མིག་བསྒྲུབས་ཏེ་རང་ཉིད་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་གཞོལ་ཞིང་གཞན་དག་ཀྱང་ལམ་དེར་འཁྲིད་པ་ལྟར་ལེན་པ་ནི་བླ་ན་མེད་པའི་བྱ་བ་ལགས་སོ།།

༈མདོ་སྡེ་དུ་མ་ལས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་བཀང་སྟེ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཕུལ་བ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཚིག་བཞི་གཅིག་བཤད་པ་དང་ཉན་པ་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་པ་གསུངས། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ལོངས་སྤྱོད་ཕུལ་བ་འཁོར་བའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་ཡིན། ཆོས་བཤད་ཉན་ནི་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། དེའང་དཔེར་མཚོན་ན། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་པད་མ་དཀར་པོ་ལས། གང་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟོང་གསུམ་གང་བ་དེ་སྙེད་ཅིག་བསྐལ་པ་གང་གའི་བྱེ་མ་སྙེད་དེ་སྙེད་དུ་བཞུགས་པ་ལ་བསྙི་སྟང་བྱས་། ཟླ་མར་བྱས། རིམ་གྲོར་བྱས། མཆོད་པ་བྱས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་རྟེན་

ལ་དེ་ལྟ་བུའི་བསྟི་སྟང་བྱས་པའི་བསོད་ནམས་བསྐྱེད་པ་བས། ཞེས་པ་ནས། གང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའམ། སྡུག་བསྔལ་བའམ། སྟོང་པའམ། བདག་མེད་པའོ་ཞེས་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་ཤིང་ཚིག་ཏུ་སྨྲ་ན། ཀུན་དགའ་བོ་འདི་ནི་དེ་བས་ཆེས་བསོད་ནམས་མང་དུ་བསྐྱེད་དོ། ཞེས་དང་། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཀུན་དགའ་བོ། འདི་ལྟར་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྦྱིན་པ་རྣམས་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་ཤིང་ཉོན་མོངས་པ་དང་བཅས་པ་སྟེ། འཁོར་བར་རྒྱུ་བ་ཡིན་ལ། ཀུན་དགའ་བོ། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་བྱེ་བར་བསྒྲུབས་པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་གི་མཛོད་ཟང་ཟིང་མེད་པ་བླ་ན་མེད་པ་འདིས་ནི་འཁོར་བའི་རྒྱུན་གཅོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ཀུན་དགའ་བོ། ཆོས་དཀོན་མཆོག་བླ་ན་མེད་པ་འདི་ཐོས་ན་སེམས་ཅན་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་རྣམས་སྐྱེ་བ་ལས་ཡོངས་སུ་ཐར་བར་འགྱུར་རོ། སེམས་ཅན་ན་བའི་ཆོས་ཅན་དང་། འཆི་བའི་ཆོས་ཅན་དང་། མྱ་ངན་དང་། སྨྲེ་སྔགས་འདོན་པ་དང་།

སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། འཁྲུག་པའི་ཆོས་ཅན་རྣམས་འཁྲུག་པའི་བར་ལས་ཡོངས་སུ་ཐར་བར་འགྱུར་རོ།། ཀུན་དགའ་བོ། དོན་གྱི་གཞི་འདི་མཐོང་ནས་གང་ཆོས་གུས་པར་འཆད་པ་དང་། གང་ཆོས་གུས་པར་ཉན་པ་གཉིས་ནི་བསོད་ནམས་མང་དུ་བསྐྱེད་དོ། ཞེས་ང་སྨྲའོ་ཞེས་དང་། ཀུན་དགའ་བོ། དགེ་སློང་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་ཆོས་གུས་པར་འཆད་ཅིང་། དེའང་གུས་པར་ཉན་ན། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་གཉིས་ཀའང་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱེད་ཅིང་། བསོད་ནམས་ཚད་མེད་གྲངས་མེད་པར་བསྐྱེད་དོ། ཞེས་གསུངས།

༈འཁོར་བ་སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉན་པ་ཡོད་མེད་ལ་རག་ལས་ཏེ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷས། ཉན་པོ་མཉན་བྱ་འཆད་པོ་རྣམས། །འབྱུང་བ་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་སྟེ། །དེ་ཕྱིར་མདོར་ན་འཁོར་བ་ནི། །མཐའ་མེད་མ་ཡིན་མཐའ་ཡོད་ཡིན། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ནི། ཆོས་ཉན་པ་པོ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལུས་ཐོབ་

པ་དང་། མཉན་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དང་། འཆད་པ་པོ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་འབྱུང་བ་དཀའ་སྟེ། དེ་གསུམ་ཚོགས་ནས་ཆོས་ཉན་པ་བྱུང་ན་སྤང་བར་འགྱུར་བས་འཁོར་བ་མཐའ་མེད་མ་ཡིན། མ་བྱུང་ན་སྤང་མི་ནུས་པས་མཐའ་ཡོད་མ་ཡིན་ཞེས་པའོ། མདོ་ལས།

ངལ་བར་གྱུར་ལ་དཔགས་ཚད་རིང་། །གཉིད་མེད་པ་ལ་མཚན་མོ་རིང་། །དམ་པའི་ཆོས་ནི་མི་ཤེས་པས། །བྱིས་པ་རྣམས་ལ་འཁོར་བ་རིང་། ཞེས་གསུངས།

༈འཁོར་བ་སྤོང་བའི་ལམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་སྙམ་ན། གཞན་ལས་འཁོར་བ་སྡུག་བསྔལ་དུ་བལྟ་བ། ཆགས་སོགས་སྐྱོན་དུ་ཤེས་པ། ལས་སྤོང་བ། དཀའ་བ་སྤྱོད་པ། བརྟུལ་ཞུགས་སྣ་ཚོགས་བླངས་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྙེད་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ལ་གནོད་མི་ནུས་པས་འཁོར་བ་ལྡོག་མི་ནུས། འཁོར་བའི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་ཡིན་ཞིང་དེའི་གཉེན་པོ་བདག་

མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན། དེའི་རྟོགས་བྱ་བདག་མེད་པ་ནི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནས་གསུངས་པར་མ་ཟད་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་རྒྱ་ཆེ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཁོ་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།། དེས་ན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། ཐུབ་པའི་གསུང་ནི་རྙེད་དཀའ་སྟེ། །དེ་མེད་པར་ནི་ཐར་པ་མེད། །ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། དེ་ཕྱིར་གུས་པས་མཉན་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས།

༈ ཡང་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། མཛོད་ལས། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་མངོན་རྟོགས་མདོར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ། ཚུལ་གནས་ཐོས་དང་བསམ་ལྡན་པས། །བསྒོམ་པ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་སྦྱོར། ཞེས་ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་ལམ་ལ་ཐོག་མར་རྣམ་པར་མི་གཡེང་བའི་རྒྱུ་ཚུལ་ཁྲིམས། དེ་ནས་མི་རྨོངས་པའི་རྒྱུ་ཐོས་པ། དེ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྒྱུ་བསམ་པ། དེ་ནས་ཉོན་མོངས་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུ་བསྒོམ་པ་སྟེ་བཞི་ཚང་དགོས་པར་གསུངས། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། །གལ་ཏེ་ཐོས་པ་ཙམ་

གྱིས་དོན་མཐོང་འགྱུར་ན་སྒོམ་པ་དོན་མེད་འགྱུར། །གལ་ཏེ་མ་ཐོས་པར་ཡང་བསྒོམ་འཇུག་འགྱུར་ན་བསྟན་པ་དོན་མེད་འགྱུར། ཞེས་ཐོས་པ་དང་སྒོམ་པ་གཉིས་ཀ་དོན་དང་བཅས་པ་ཡིན་མོད། གཞན་གལ་ཏེ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་དོན་རྟོགས་ན་སྒོམ་པ་དོན་མེད་པ་དང་། ཐོས་པ་མེད་པར་སྒོམ་པས་ཆོག་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་གསུངས་པ་དོན་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས། འདུལ་བ་ལས། སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པ་རི་ཁྲོད་དུ་མི་བསྒོམ་པར་གསུངས། ཡང་། ཚད་མའི་གཞུང་ལས། །ཐོབ་པ་འཇུག་པ་སྔོན་འགྲོ་ཅན། །འཇུག་པ་ཤེས་པ་སྔོན་འགྲོ་ཅན། །ཞེས་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ནི། དེའི་རྒྱུ་ལམ་ལ་འཇུག་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་ལ། ལམ་ལ་འཇུག་པ་ནི་ལམ་དེ་ཤེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པར་གསུངས། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ནི། ཐོས་པ་ཉུང་ངུས་ཀྱང་ཐོབ་ནུས་ཤིང་། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་ནི་མང་དུ་ཐོས་དགོས་ཏེ། མདོ་ལས། དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཟླ་ན་མེད་པ་

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ནི་མང་དུ་ཐོས་པ་ལ་རག་ལས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་མི་བསླབ་པ། །དེ་ནི་གང་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་གསུངས།

༈འགའ་ཞིག་ཆོས་གཞན་ལ་བཤད་པ་ལ་ཐོས་པ་དགོས་མོད། རང་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ཐོས་པ་མི་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་རང་དང་གཞན་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་གེགས་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། མ་ཐོས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཆོས་གང་ཡང་མི་ཤེས་པས་ཅི་ཞིག་ཉམས་སུ་ལེན། དོན་གང་ཡང་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་ལད་མོའི་ཚུལ་དུ་ལུས་ངག་དགེ་བ་ལ་བརྩོན་ཡང་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ནད་ཀྱིས་དཀྲུགས་པའི་མི་དག་ནི། ལས་རྣམས་ཀུན་ལ་མཐུ་མེད་ལྟར། དེ་བཞིན་རྨོངས་པས་སེམས་དཀྲུགས་ན། ཆོས་རྣམས་ཀུན་ལ་མཐུ་མེད་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

༈ །ཁ་ཅིག་བསྒོམ་པས་ཆོག་གི་ཐོས་པ་མི་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང་ཐོས་བསམ་གཉིས་བསྒོམ་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཡིན་པ་མ་ཤེས་པ་སྟེ་ཐོས་བསམ་བསྒོམ་གསུམ་དང་། ཤེས་རབ་གསུམ་སྔ་མ་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཕྱི་མ་མི་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུ་མེད་པའི་འབྲས་བུ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་སྐད་དུ། ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་བསྒོམ་རིམ་ལས། ལྷག་མཐོང་གི་ཚོགས་གང་ཞེ་ན། མང་དུ་ཐོས་པ་ཡོངས་སུ་བཙལ་བ་དང་། ཚུལ་བཞིན་དུ་སེམས་པ་དང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ།།

༈ །དེང་དུས་ཀྱི་མང་པོ་དག་མདོ་སྡེ་རང་གིས་བལྟས་པས་ཆོག་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལས་ཐོས་པ་མི་དགོས་པར་བསམ་པ་ཡང་ནོར་བ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་མཁས་པ་ལ་མ་བསྟེན་པར་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་དགོངས་པ་ཟབ་མོ་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྡུད་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་དགེ་བའི་བཤེས་ལ་བསྟེན་ཏོ་ཞེས། །ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་མཆོག་མངའ་རྒྱལ་བས་དེ་སྐད་གསུངས། །ཞེས་

སོགས་མདོ་དུ་མ་ལས་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་དང་མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་དགོས་པ་ཁོ་ནར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། གཞན་དུ་ན་སྒྲིག་གི་ཕྱིར་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མི་གཏང་བར་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་གུས་པར་བྱ་བ་བཞིན་དུ་གང་ལས་ཆོས་ཐོས་པའི་དགེབའི་བཤེས་གཉེན་ལ་གུས་པར་བྱ་བར་གསུངས་པ་རྣམས་དང་འགལ་ཞིང་། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།

༈ཡང་། ཁ་ཏོན་དང་བཟླས་བརྗོད་ཙམ་གྱིས་དོན་འགྲུབ་པར་སེམས་པ་མང་པོ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མིའི་ལུས་དོན་ཡོད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྙིང་པོ་གང་ཡིན་ད་དུང་བསླབ་པར་བྱ་འོས་ཏེ། དཀའ་ཐུབ་སྙིང་པོ་བྱེད་པ་གཅེར་བུ་པའི་ལུགས་དང་། འདོན་པ་སྙིང་པོར་བྱེད་པ་བྲམ་ཟེ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་དང་། ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་ནས་

ཐོས་བསམ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་བསྒོམ་པ་སྙིང་པོར་བྱེད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ལུགས་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༈མི་རྣམས་ཀྱིས་བྱ་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ནི། གནོད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་མེད་པ་དང་། ཕན་པ་དང་བདེ་བ་ཐོབ་པ་དེ་ཡིན། དམིགས་ཡུལ་དེ་ཐབས་ལམ་གཞན་གྱིས་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་ལས་སྒྲུབ་མི་ནུས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་གནོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་མ་ལུས་པ་རྒྱུན་གཅོད་ཅིང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་བདེ་བ་མཐོ་རིས་ཀྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། མཐར་ཐུག་གི་ཕན་པ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྣམས་སྒྲུབ་ནུས་པས། ཞི་བ་ལྷས། འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སྨན་གཅིག་པོ། །བདེ་བ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་གནས། །བསྟན་པ་རྙེད་དང་བཀུར་བསྟི་དང་། །བཅས་ཏེ་ཡུན་རིང་གནས་གྱུར་ཅིག །ཅེས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རེ་བའི་ཡོལ་གོ་མ་ལུས་པ་ཕྱུར་པོར་འགེངས་པའི་སྐྱོབ་པ་ཟླ་ན་མེད་པ་རྒྱལ་བས་གསུངས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་འཛིག་རྟེན་དུ་ཡུན་

རིང་དུ་གནས་པའི་སྨོན་ལམ་མཛད། དཔལ་ཕྲེང་སེང་གེའི་སྒྲའི་མདོ་ལས། སྨོན་ལམ་ཐམས་ཅད་སྨོན་ལམ་གཅིག་ཏུ་འདུས་ཏེ། གཅིག་པོ་གང་ཞེ་ན། དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའོ་གསུངས། ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་མདོ་ལས། བྱམས་པ། བཞི་པོ་དེ་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལས་ཏེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། བདུད་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཚར་བཅད་པ་དང་། ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བ་ཐམས་ཅད་ཆོས་དང་མཐུན་པས་ཟིལ་གྱིས་མནན་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱ་བ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། ལས་བཞི་པོ་་དེ་དག་ལས་གཅིག་གིས་ཡོངས་སུ་བསྡུས་སོ། གཅིག་པོ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དམ་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའོ། ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བསོད་ནམས་ཀྱིས་བརྒྱན་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་གསོལ་བ། གང་དག་དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གཞན་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་ལ་ཡུངས་འབྲུ་ཙམ་

དུ་གདའ་འོ། དམ་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནི་ཕྱོགས་བཅུའི་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བདག་འདུ་ཤེས་གནས་པར་གྱུར་ཏོ། ཞེས་འབྱུང་བ་སོགས་མདོ་རྣམས་ལས། དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པ་ལ་བསོད་ནམས་ཚད་མེད་པར་གསུངས། ཡང་འཁོར་རྣམས་ལ་ང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་འདི་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཡིན་པས་ཚིག་དང་དོན་མ་ཉམས་པར་ཟུངས་ཤིག་ཅེས་དང་། ཀུན་དགའ་བོ། ཅི་ནས་ཀྱང་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་འདི་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ལྷ་དང་མི་རྣམས་ལ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བར་འགྱུར་བར་གྱིས་ཤིག་གསུངས།

༈ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིང་བསྲེལ་བཞུགས་པའི་མཆོད་རྟེན་རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་འབའ་ཞིག་གིས་འཕང་འོག་མིན་དང་མཉམ་ཞིང་། རྒྱར་སྟོང་གསུམ་གྱི་ཚད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བྱས་ཏེ་བསྐལ་པའི་བར་དུ་མཆོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཆོད་པ་བས་གཞན་ཞིག་གིས་

སེམས་ཅན་གཅིག་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་བཀོད་ན་བསོད་ནམས་སྔ་མ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་ཅིང་། བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་འགྱུར་བར་གསུང་ངེ་། ཕྱི་མས་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་སྐད་དུ། བརྒྱ་པ་ལས། རིན་ཆེན་རང་བཞིན་མཆོད་རྟེན་ནི། འཇིག་རྟེན་སྟེད་མཐོ་འགས་བྱས་པ། དེ་བས་སེམས་ཅན་གཅིག་འདུལ་བོ། མཆོག་ཏུ་བཀྲབས་པར་བརྗོད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུང་། འོ་ན་གཟུང་བྱ་དམ་པའི་ཆོས་གང་ཡིན། དེ་ཐབས་གང་གིས་འཛིན་སྙམ་ན། མངོན་པ་ལས། སྟོན་པའི་དམ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །དེ་འཛིན་བྱེད་པ་སྨྲ་བྱེད་པ། །སྒྲུབ་པ་བྱེད་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ནི། ལུང་གི་ཆོས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་བསླབ་པ་གསུམ་སྟེ་གཉིས་ཡིན། དེ་གཉིས་འཛིན་

པའི་ཐབས་ནི། ལུང་གི་ཆོས་མ་ནོར་བར་འཆད་པ་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་མ་ནོར་བར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་གཉིས་ཡིན་གསུངས།

༈ཡང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་མ་ཚང་ན། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་འདི་རྒྱུན་ཆད་མི་ཐུབ། སྐྱབས་འགྲོའི་སྒོམ་པ་ཚང་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་མི་འགྲུབ། སྐྱབས་འགྲོའི་བསླབ་བྱ་རྣམས་བསྲུང་བ་དང་བསྒྲུབ་དགོས། སྐྱབས་འགྲོའི་བསྒྲུབ་པའི་བསླབ་བྱ་ལ། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དང་འགྲོགས་པ། དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པ། ཆོས་བཞིན་བསྒྲུབ་པ་དང་གསུམ་ཡིན། དེའི་དོན་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་བཤད་ཅིང་ལག་ཏུ་ལེན་པ་ཞིག་ལ་གསུངས། ཆོས་ཉན་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་ངེས་པའི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བཤད་པའི་བསྟན་བཅོས། བྱམས་པ་དང་། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད། ཀླུ་སྒྲུབ། ཞི་བ་ལྷ་དང་། ཟླ་གྲགས་སོགས་ཀྱིས་མཛད་པ་རྣམས་ཉན་པ་ཡིན། ཆོས་

བཞིན་བསྒྲུབ་པ་ཞེས་པ་ནི། བཤད་པ་དང་། ཉམས་ལེན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དང་མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་པའི་དོན་ཡིན།

ཆོས་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་སྲིད་མེད་ཀྱི་བུས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། རིགས་ཀྱི་བུ་ཐོས་པ་དང་ལྡན་པ་ནི། ཤེས་རབ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་འགྱུར་རོ། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ལ་བདུད་ཀྱིས་གླགས་མི་རྙེད་དོ། ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ།།

༈ཡང་མདོ་ལས། དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པ་ལ་ཕན་ཡོན་ལྔ་ཡོད་དེ། མ་ཐོས་པར་ཐོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཐོས་པ་ཡོངས་སུ་བྱང་བར་འགྱུར་བ་དང་། སོམ་ཉི་སྤོང་བ་དང་། ལྟ་བ་དྲང་པོར་བྱེད་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དོན་དང་ཚིག་ཟབ་མོ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་བཤད་ན་མང་བར་འགྱུར་བས། དང་པོའི་དོན་ཙམ་བཤད་ན། སྔོན་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་མ་ཐོས་པའི་ཕུང་པོ་

ལྔ་། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས། བདེན་པ་གཉིས། བདེན་པ་བཞི། འཁོར་བ་དང་ཐར་པ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ། ལམ་དེས་སྐྱོན་གང་སྤོང་བ། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་གང་ཐོབ་པ་སོགས་གསར་དུ་ཐོས་པར་འགྱུར་བའི་དོན་ཡིན།

༈ཡང་མདོ་ལས། ཆོས་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་བཞི་གསུངས་ཏེ། དང་པོ་གསུང་རབ་ཐོས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བསླབ་པ་གསུམ་ཆོས་ཡིན་པ་དང་། སྟོན་པ་གཞན་གྱིས་བཤད་པའི་ལམ་རྣམས་ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་བས་ན། ཐོས་པས་ཆོས་རྣམས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ཐོས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་བླངས་ནས་སྡིག་པ་སྤོང་བས། ཐོས་པས་སྡིག་ལས་ལྡོག་པར་འགྱུར། གསུམ་པ། ཐོས་པས་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ཐོབ་ནས་ཉོན་མོངས་པ་རགས་པ་སྤོང་བས། འཇིག་རྟེན་པས་དོན་དུ་ཞེན་པའི་འདོད་ཡོན་རྣམས་དོན་མེད་པར་ཤེས་པས། ཐོས་པས་

དོན་མེད་སྟོང་བར་འགྱུར། བཞི་པ། ཐོས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་

ཐོབ་ཅིང་དེས་ཉོན་མོངས་སྤངས་པས། ཐོས་པས་མྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ་

ཅེས་གསུངས།

༈ དབྱིག་གཉེན་གྱིས། ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་མང་དུ་བཤད་

པའི་མཇུག་སྡུད་དུ། དེ་ལྟར་དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པའི་དགོས་པ་རྣམས་ཀྱི་

མཐའ་མེད་དེ། འདི་ཕྱོགས་ཙམ་ཞིག་གོ་ཞེས་གསུངས། དེ་ནི་ཐུགས་

མོད་དེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་དང་འབྲས་བུ་མཐའ་དག་ཐོས་པ་ལ་

བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

༈ཡང་མ་ཐོས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱང་མང་དུ་གསུངས་ཏེ།

གནས་སྐབས་ཀྱི་ཉེས་པ། རྐང་གཉིས་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཕྱུགས། །ལྐུན་

པོ་ཡོངས་སུ་སྤྱང་བར་བྱ། །ཞེས་དང་། ཐོས་པའི་ནོར་མེད་ས་སྟེང་

འདི། །ལོང་བ་ཡིན་པར་བསམ་སྟེ་བྱ། །ཞེས་དང་། ནོག་དང་ལྐོག་

ཤལ་མེད་ན་ཡང་། །ཡ་སོ་ཅན་གྱི་བ་ལང་ཡིན། །ཞེས་སོགས་མཁས་

པ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་སྨད་ཅིང་། འདུལ་བ་ལས་སེང་གེ་ལྟ་བུས་ཕྲ་ལྟ་བུ་ལ་བསྙེན་བཀུར་མི་བྱེད་ཅེས་གསུངས་པ་ཡང་དོན་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།

༈མཐར་ཐུག་གི་ཉེས་པ་ནི། མངོན་པ་མཛོད་ལས། ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་མེད་པར་ཉོན་མོངས་རྣམས། །གང་ཕྱིར་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཐབས་མེད་ལ། །ཉོན་མོངས་པས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་སྲིད་མཚོ་འདིར་འཁྱམས་ཏེ། །དེ་བས་དེ་ཕྱིར་འདི་ནི་སྟོན་པས་གསུངས་སོ་ལོ། །ཞེས་དམ་པའི་ཆོས་མ་ཐོས་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཞི་བའི་ཐར་པ་མི་ཐོབ་པ་གསུངས། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་པད་དཀར་ལས། ཀུན་དགའ་བོ། ཆོས་དགོན་མཆོག་གི་མཛོད་འདི་ལྟ་བུ་མ་ཐོས་པ་ལས། སེམས་ཅན་མང་པོ་དག་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ་གསུངས་། ཁྱད་པར་དུ་བཤད་གྲྭ་ནི། ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་དང་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཡིན་ཞིང་

བཤད་གྲྭ་མེད་པའི་ཉེས་པ་ཡང་། ཆོས་ཉན་བཤད་མེད་ན་མཁས་པ་རྒྱུན་ཆད། ཆོས་ཤེས་པ་མེད་ན་པུ་སྟི་ཀ་མང་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཞིག་པ་ཡིན་ཞེས་ཐུབ་པ་དགོངས་གསལ་ལས་གསུངས་སོ།།

༈ཡང་མདོ་ལས། སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་འབྱུང་བ་བརྒྱ་ལམ་ན། །མི་ཡི་ལུས་ནི་ཚོགས་ཀྱིས་བརྙེད་པར་འགྱུར། །ཀྱེ་མ་དད་པ་དང་ནི་ཆོས་ཉན་པ། །འདི་འདྲ་བསྐལ་པ་བརྒྱར་ཡང་རྙེད་པར་དཀའ།། ཞེས་ཆོས་ཉན་པ་དང་ཆོས་ཉན་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བར་གསུངས་པ་འདིས་ཀྱང་ཆོས་ཉན་པ་ལ་མི་ཕྱེད་པའི་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པར་རིགས་སོ། ཞི་བ་ལྷས། བསླབ་བཏུས་ལས། ཆོས་གུས་པས་ཉན་པར་བསྐུལ་བའི་ཚིག་བཅད་ལྔ་གསུངས་པའི་དོན་ཙམ་བཤད་ན་གཉིས་ལས། དང་པོ་མ་ཐོས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱིས་བསྐུལ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་མ་ཐོས་པས་སེམས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཞི་བའི་དབང་གིས་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཡང་སར་བསྒྲིག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་

བཟོད་མི་ནུས་པ་དང་། མཐའ་ཡས་པ་དང་། ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྨྱོང་བར་འགྱུར་བས། དེ་བསམས་ནས་དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པ་ལ་དགའ་བར་གྱིས་ཞིས་དང་།

༔གཉིས་པ་ཆོས་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་གྱིས་ཉན་པར་བསྐུལ་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཐོས་ཤིང་བསྒོམ་པ་ལ་བརྩོན་ན། ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་སྡིག་པ་མ་ལུས་པ་སྤོང་བ་དང་། མཐོ་རིས་ལྷ་དང་མིའི་བདེ་བ་ཡང་ཡང་ཐོབ་པ་དང་། ནམ་ཡང་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཐར་པའི་བདེ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བདེ་བ་མི་ཟད་པ་དང་། གཞན་དང་མཉམ་པ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྣམས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས། དོན་ཆེ་ཞིང་སྙིང་པར་དཀའ་བའི་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་དེ། དེང་ཐོབ་པས་ན། མི་དང་། ལྷ་དང་། ཀླུ་དང་། གྲུབ་པ་དང་། དྲི་ཟ་དང་། གནོད་སྦྱིན་དང་། ནམ་འཁའ་ལྡིང་དང་། ལྟ་མ་ཡིན་དང་། མིའམ་ཅིའི་དབང་པོ་དང་། འདྲི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དགའ

བ་དང་། སོས་པ་དང་། དད་པ་དང་བཅས་འདིར་ཆོས་ཉན་པར་ཤོག་
ཅིག་ཅེས་གསུངས། འདུལ་བའི་བསྟན་བཅོས་ལས། །ལྷ་དང་ཀླུ་དང་
ལྷ་མིན་མིའམ་ཅི་ཡི་དབང་པོ་དང་། །བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་
མཆོག་ལ་བྱ་བ་བྱས་པ་རྣམས། །སངས་རྒྱས་གསུངས་པ་རབ་ཏུ་ཞི་ཞིང་
བདེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ། །འདི་དག་ཁྱོད་ཀྱིས་དམ་པའི་ཆོས་ཉན་ཕྱིར་ནི་
འདིར་གཤེགས་ཤིག །ཅེས་དང་། །དེ་བས་རྒྱ་ཆེན་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་
གཏེར་གྱུར་པ། །དོན་གཞན་བྱེད་པ་འདི་ལ་དད་ཅིང་གུས་པར་གྱིས།
།འདི་ལས་ལྷག་པའི་མཉན་བྱ་གཞན་དག་ཡོད་མིན་པས། །དབང་པོའི་
རྣ་ནི་ལེགས་པར་ཐུལ་ལ་ཐུབ་པའི་གསུང་ཉན་གྱིས། །ཞེས་སོགས་
གསུངས། མདོར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་རྙེད་པར་དཀའ་བ་དང་།
དོན་ཆེ་བ་དང་། ཡུན་རིང་དུ་མི་གནས་པར་ཤེས་ནས། དད་པ་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཉན་པ་དང་བསྒྲུབ་པ་ལ་འབད་པར་རིགས་སོ།།

༈ཡང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འཇིག་པ་ལ་ཕྱོགས་པའི་ཚེ། དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པ་ནི་ལྷག་པར་གལ་ཆེ་ཞིང་བསོད་ནམས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་ཆེ་བ་ནི། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་ལས། གང་གིས་སངས་རྒྱས་སྟོང་རྣམས་དང་། །བརྒྱ་དང་བྱེ་བ་བགྲང་དག་ལ། །བསྐལ་པ་གངྒའི་བྱེ་མ་སྙེད། །དེ་སྙེད་བསྐལ་བར་བཀུར་བ་བས། །འཇིག་རྟེན་མགོན་གྱིས་གསུངས་པ་ཡི། །དམ་ཆོས་འཇིག་ཚེ་གང་ཞིག་གིས། ཉིན་དང་མཚན་དུ་འཛིན་བྱེད་པ། །དེ་ནི་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་འཕགས། །ཞེས་སོགས་གསུངས། འགའ་ཞིག་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་འཆད་ཉན་སོགས་ལ་ལན་གཅིག་ཙམ་བར་ཆད་བྱས་ན་དེ་ནི་ངན་འགྲོར་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གསུངས་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། །གང་གཞན་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་འདིའི། །བསོད་ནམས་བར་ཆད་གེགས་བྱེད་པ། །སེམས་ཅན་དོན་ལ་དམན་གྱུར་པས། །དེའི་ངན་འགྲོ་མུ་མཐའ་མེད་ཞེས་དང་། རབ་ཏུ་ཞི་བ་རྣམ་པར་ངེས་པ་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་མདོ་ལས། གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་འཛམ་

བྱ་གླིང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདོག་པ་ཕྲོག་ཅིང་སྲོག་བཅད་པ་བས། གང་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་བ་ཐ་ན་དུད་འགྲོ་ལ་ཟན་ཆང་བ་གཅིག་སྦྱིན་པའི་བར་ཆད་བྱས་ན། དེ་ནི་དེ་བས་སྡིག་པ་ཆེས་གྲངས་མང་དུ་བསྐྱེད་དེ། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་སྐྱེད་པའི་དགེ་བ་ལ་བར་ཆད་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་དང་།

ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་མེད་པར་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རི་རབ་ལྟར་མངོན་པར་འཕགས་པའི་བསྟན་པ་ལ། དགེ་སློང་སྤྱོད་པའི་བློ་གྲོས་ཞེས་བྱ་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ། མངོན་ཤེས་ལྔ་ཐོབ་པ། འཁོར་དང་བཅས་པར་དབེན་པར་གནས་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ཞིག་བྱུང་། དེས་དགེ་སློང་ཆོས་སྨྲ་བ་སྤྱོད་པ་རྣམ་དག་ཞེས་བྱ་བ་གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་རྣམས་སུ་རྒྱུ་ཞིང་ཆོས་སྟོན་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ། དབེན་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གནང་ཞིང་བསྔགས་པས་ཁྱེད་གྲོང་དུ་མི་འགྲོ་བར། དབེན་པར་བསམ་གཏན་གྱིས་ཤིག་ཅེས་

བསྒོས་ནས་ཀྱང་། གྲོང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། འཁོར་སྤྱོད་པ་ཐ་མལ་བ་མཐོང་ནས་མ་དད་པ་སྐྱེས་ཏེ། དགེ་སློང་འདི་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་འདུ་འཛི་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཞེས་ཆོས་གསུངས་པ་བཀག་པའི་ལས་དེས་དགེ་སློང་སྤྱོད་པའི་བློ་གྲོས་ཤི་ནས་དམྱལ་བ་མནར་མེད་པར་བསྐལ་བ་བྱེ་བ་སྟོང་ཕྲག་དགུ་བཅུ་རྩ་དགུར་སྡུག་བསྔལ་བར་གྱུར། དེའི་དུས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ནམ་དག་དེ་ནི་ང་ཡིན། ཆོས་སྨྲ་བ་སྤྱོད་པའི་བློ་གྲོས་ནི་སངས་རྒྱས་མི་འཁྲུགས་པ་ཡིན་ནོ་གསུངས།

༈ཡང་མང་པོས་གྲོས་བྱས་ནས་ཆོས་བཤད་པའི་གྲྭ་བཙུག་པའམ། ཡང་ན་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་མཐུན་རྐྱེན་བསྒྲུབས་ན་དོན་གཅིག་པའི་སེམས་ཡོད་པས། ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པ་པོ་དང་མཚུངས་པའི་བསོད་ནམས་འབྱུང་བ་ནི། དབྱིག་གཉེན་གྱིས། །དམག་ལ་སོགས་པ་དོན་གཅིག་ཕྱིར། །ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་པོ་བཞིན་ལྡན། །ཞེས་གསུངས།

༄། ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་ཆོས་གསུང་བར་ཞུས་པ་ལ་
ནི། ཡན་ལག་བདུན་གྱི་ཆོས་སྟོན་པར་བསྐུལ་བའི་བསོད་ནམས་དང་།
གཞན་ལ་ཆོས་ཉོན་ཅིག་ཅེས་བསྐུལ་ན་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་དགེ་རྩ་དང་།
ཕྲག་དོག་མེད་པར་ཆོས་བཤད་ཉན་ལ་སེམས་དགའ་བ་དང་། ཚིག་གིས་
ལེགས་སོ་བརྗོད་ནའང་། རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཐོབ་པར་
མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་གསུངས་སོ། ཡུལ་ཕྱོགས་གང་དུ་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་འཆད་ཉན་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཕྱོགས་དེར་
ཡང་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དུ་མ་འབྱུང་སྟེ། བདུད་རྩི་
བརྗོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས། ཡུལ་གང་ན་མདོ་སྡེ་
འདི་ལྟ་བུ་འཛིན་པ་དང་། ཆོས་སྨྲ་བ་གནས་པའམ། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་
གྲངས་འདི་གླེགས་བམ་ལ་བྲིས་ཏེ་ཡོད་པའི་ཡུལ་དེར་ནད་དང་།
ཡམས་ཀྱི་ནད་དང་། གནོད་པ་དངའགྲོ་བའི་ནད་དང་། འབྲུགས་པ་
ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་ཞི་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།

༈ །མདོ་གཞན་ལས་མུ་གེ་དང་། དམག་འཁྲུག་དང་། སྲིན་པོའི་གནོད་པ་སོགས་མི་འབྱུང་ཞིང་། ལོ་ཏོག་དང་ནོར་སོགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འབྱུང་ཞིང་། ཡུལ་གང་དུ་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་མཆོད་པ་སོགས་བྱེད་པའི་ཡུལ་དེ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་། བརྒྱ་བྱིན་དང་། ཚངས་པ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱིས་སྐྱོང་བར་མཛད་པར་གསུངས་སོ། །

༈ །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་གདུལ་ཞིང་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་དུ་མར་སྲིད་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བས་བསྐུལ་ཏེ། སྟོན་མཆོག་ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོའི་རྗེས་སུ་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་ཐོས་བསམ་བསྒོམ་གསུམ་གྱི་ཐར་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་སྒྲུབ་པ་ད་དུང་མང་དུ་བཞུགས་པ་རྣམས་ནི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་། ཕྱག་འཚལ་བ་ལ་སོགས་པས་བསོད་ནམས་གསོག་པའི་ཞིང་དུ་གྱུར་པ་ལགས་པས། ཁོ་བོ་ལྷ་བུས་གཞེན་བསྐུལ་འདེབས་པའི་ཡུལ་ག་ལ་ཡིན། འདིར་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་སྡོམ་པ་བླངས་ཀྱང་བསྲུང་བྱ་གང་ཡིན་ཙམ་ཡང་ཐོས་

བསམ་མ་སྨྲོང་བ་གང་དག་ཡོད་པ་དང་། ཁྱད་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཁྱིམ་པ་ཕོ་མོ་ཕལ་ཆེ་བ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་དད་པ་ཡོད་ལ། ཆོས་མི་ཤེས་པ་དང་། མི་བྱེད་པ་དང་། བྱས་ཀྱང་ནོར་འཁྲུལ་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་ཆོས་ཉན་པ་དེ་གལ་ཆེ། ཆོས་ཉན་ན་ཆོས་ཤེས་པར་འགྱུར། དེ་ནས་ལག་ལེན་བྱེད་དགོས། ལག་ལེན་བྱས་ན་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་གཞིན་བསླུ་ལ་འདེབས་པའི་ཆེད་དུ་དེའི་སྐོར་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུང་ཁ་ཤས་ཀྱི་དོན་གོ་བདེ་བར་ཞུས་པ་ཡིན།

༈ འཛམ་བུ་གླིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་ཐོབ་ཀྱང་དེ་ནོར་དུ་མི་ཆེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཚིག་བཅད་གཅིག་ཐོས་ན་དེ་ནོར་དུ་ཆེ་སྟེ། དེས་རང་དང་གཞན་ལ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་སྒྲིན་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།། ཟས་དང་ནོར་དང་གོ་འཕང་་མཐོན་པོ་སོགས་ཀྱི་སྐལ་བ་ཆད་ན་མ་ལེགས་པ་དང་ཕོངས་པོ་ཡིན་མོད། དེ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ། གང་དག་དོན་ཉུང་བ

དང་། བྱ་བ་ཉུང་བ་ཡིན་རུང་ཐོས་བསམ་བསྒོམ་གསུམ་གྱི་སྐལ་བ་ཆད་པ་དང་། ཁྲིམས་པ་གང་དག་ཐོས་བསམ་བསྒོམ་གསུམ་གྱི་སྐལ་བ་ཆད་པ་ནི་དཔེ་དེ་རྣམས་ལས་ཤིན་ཏུ་མ་ལེགས་པ་དང་། ཕོངས་པོ་ཡིན་ཏེ་གོ་སྐབས་ཡོད་བཞིན་དུ་རང་དོན་མཐར་ཕྱིན་ཅིང་གཞན་དོན་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་སྐལ་པ་ཆད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༈ཡང་མིའི་ལུས་ཐོབ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་མཇལ། ཆོས་ལ་དད་པ་ཡང་ཡོད་དེ། རྙེད་དཀའ་བའི་ཆོས་བྱེད་པའི་སྐལ་བཟང་གི་གོ་སྐབས་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་འཁོར་བ་སྤྱོང་། ཐར་པ་དངསངས་རྒྱས་ཐོབ་དགོས་བསམ་པ་དང་། དེའི་ཆེད་དུ་ཐོས་བསམ་སོགས་བྱེད་དགོས་བསམ་པ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཅེས། རང་གིས་རང་ལ་དཔྱོད་པ་བྱེད་པའི་སྒོ་ཙམ་དུ་རྒྱུ་མཚན་ཁ་ཤས་བཙལ་ནས་དཔྱོད་པ་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན།

༈ རྒྱ་མཚན་གཅིག ཁྲིམས་པ་རྣམས་ཁྲིམས་གྱི་བྱ་བ་མང་བས་ཆོས་བྱེད་མི་ཁོམས་པ་དེ་ཡིན་ནམ། ཡིན་ན་ཁྲིམས་པ་རྣམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་སློབ་སྦྱོང་མ་ཁོམས་ནའང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཁྲིམས་པ་བྱ་བ་མང་བ་རྣམས་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་བསྒོམ་པ་ལྷུར་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་མདོ་ཉུང་ངུ་གསུངས་ཡོད་པ་དེ་ཙམ་ཐོས་པ་བྱེད་དགོས། ཉུང་མཐར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ། རྐྱེན་ལམ་གང་ཡིན་པ། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ད་ལྟ་ལས་དང་པོ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་རྒྱུ་དེ་གང་ཡིན། མེད་ཐབས་མེད་པའི་ཆོས་གནད་ཆེ་བ་རྣམས་གང་ཡིན། དེ་རྣམས་ཉམས་ལེན་བྱེད་སྟངས་ག་འདྲ་ཡིན་པ་བཅས་ལ། ཐེ་ཚོམ་མི་དགོས་པ་ཞིག་ཤེས་པར་བྱས། དེ་ནས་གང་ཐུབ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས། དེ་མིན་ཏ་ཙང་གལ་ཆེ་བའི་ཆོས་བསླབ་པའི་གོ་སྐབས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཆུད་ཟོས་བཏང་ནས་ཕྱི་མའི་ལམ་དུ་གཅེར་བུ་ལག་པ་སྟོང་པར་འགྲོ་བའི་སྐབས་སུ་འགྱོད་པ་མི་བཟོད་པ་སྐྱེ་བ་ངེས་པ་ཡིན།

སྙིང་རྗེ་པད་དཀར་ལས། ཀུན་དགའ་བོ། བག་མེད་པར་མ་བྱེད་ཅིག །ཕྱིས་འགྱོད་པར་འགྱུར་ཏ་རེ། ཞེས་གསུངས།

༈ཡང་རྒྱ་མཚན་གཅིག གལ་ཆུང་ཆོས་ལ་བྱེད་པ་དེ་རེད། ཁྲིམས་གྱི་བྱ་བ་དེ་མི་བྱེད་ཀ་མེད་ཀྱི་གལ་ཆེན་པོ་དང་། ཆོས་དེ་བྱས་ན་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་དང་། མ་བྱས་ཀྱང་རུང་བ་ཞིག་རེད་བསམ་པ་རེད། ཡིན་ནའང་། དེ་དཔྱོད་པ་ནོར་བ་རེད། འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་ཕལ་ཆེ་བ་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་སྡུག་བསྔལ། ཚེ་འདི་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀ་སྡུག་བསྔལ་བར་བྱེད། ཕན་ཐོགས་ནའང་དུས་ཚོད་ཐུང་ཐུང་གི་ཕན་ཐོགས་ཆུང་ཆུང་ཞིག་རེད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་ཕན་པ་ཁོ་ན་ལས་གནོད་པ་མི་བྱེད། ཕན་པའང་གཏན་གྱི་ཕན་པ་བྱེད། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། །མགོའམ་གོས་ལ་གློ་བུར་མེ་ཤོར་ན། །དེ་དག་ཕྱིར་བཟློག་བགྱི་བ་བཏང་ནས་ཀྱང་། །ཡང་སྲིད་མེད་པར་བགྱི་སླད་འབད་འཚལ་ཏེ། །དེ་བས་ཆེས་མཆོག་དགོས་པ་གཞན་མ་མཆིས། །གསུངས་ཏེ། མགོའམ་

གོས་ལ་མེ་ཤོར་ན་བྱ་བ་གཞན་འཕྲོ་བཞག་ནས་མེ་དེ་བཟློག་དགོས་ཀྱང་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མེ་དེ་ཕྱིར་བཟློག་པ་བཏང་ནས་ཏེ་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་མི་ལྟ་བར་འཁོར་བ་སྤོང་བའི་ཐབས་ལ་འབད་དགོས་ཏེ། འཁོར་བ་སྤང་བ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དགོས་པ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཡིན།

༈ཡང་དམ་པའི་ཆོས་ཤེས་ན་ཡག་པོ་རེད་ཟེར་མཁན་དཀོན་པོ་ཡིན་པ་དང་། ཕ་མ་སོགས་བྱམས་བརྩེ་ཅན་གྱི་ཉེ་དུ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བྱེད་པ་བཀག་གི་ཡོད་རེད། དེ་དང་དེ་འདྲ་བའི་རིགས་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་བར་ཆད་ཡིན་པར་ཤེས་ནས། བར་ཆད་དེ་བསལ་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས། དེའི་ཐབས་ལམ་ནི་རང་ཉིད་ཆོས་ལ་དད་པ་བརྟན་པོ་བྱེད་པ་དེ་ཡིན། ཞི་བ་ལྷས། སྐྱེ་ན་གཅིག་པུ་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང་། །འཆི་ནའང་དེ་ཉིད་གཅིག་འཆི་སྟེ། །སྡུག་བསྔལ་སྐལ་གཞན་མི་ལེན་ན། །གེགས་བྱེད་མཛའ་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་གཉེན་བཤེས་རྣམས་ཀྱིས་ཕན་མི་འདོགས་པར་

གསུངས། འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས། །ཕ་མ་ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱབས་མ་ཡིན།
།གཉེན་དང་རྩ་ལག་ཚོགས་ཀྱང་མིན། །དེ་དག་གིས་ནི་ཁྱོད་པོར་ནས།
།བདག་ཉིད་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་འགྲོ། །ཞེས་གཉེན་ཕྱིས་རྣམས་ཀྱིས་
ཆོས་བསྒྲུབ་པའི་གེགས་བྱེད་པས་དེ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་མ་སོང་
པར་བྱེད་དགོས་པར་གསུང་པ་ཡིན་གསུངས།

༈ཡང་། གྲོང་མི་ཚང་མ་ཆེ་འདིའི་བྱ་བ་ཁོ་ན་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་
པ་མ་གཏོགས་ཆོས་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱེད་མཁན་ཡོད་མ་རེད།
དེ་ལ་ཕར་ཚུར་དཔེ་བལྟས་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་
འཛིན་བྱེད་སྡོད་ཀྱིན་ཡོད་རེད། དེ་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། དཔེ་
ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲིགས། དཔེ་ལ་ལེགས་ཉེས་མང་པོ་ཡོད།
སྤྱོད་པ་ཉེས་པ་ཧ་ལས་པ་བྱེད་མཁན་ཡང་མང་པོ་ཡོད། དེས་ན་དཔེ་
ཡག་པོ་ཞིག་ལ་མིག་ཡར་བལྟ་དགོས། མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས། སྔོན་གྱི་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བཞིན་དུ་སློབ་པ་ལེན་པ་དང་། འཇམ་

དཔལ་དབྱངས་བཞིན་དུ་བསྒོ་བ་བྱེད་པ་སོགས་གསུངས་ཡོད། རང་གིས་དཔྱོད་ནས་བྱེད་པ་དེ་མཁས་པའི་ལུགས་དང་། གཞན་ལས་ཉན་པ་དང་། གཞན་ལ་བལྟས་ནས་བྱེད་པ་དེ་བླུན་པོའི་ལུགས་ཡིན། དེས་ན་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་དང་དཔེ་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས། དཔྱོད་པ་བཏང་ནས་གང་ལེགས་པ་དེ་བླ་རྒྱར་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐུབ་དགོས།

༈ཡང་ང་འདྲ་བས་ཆོས་སློབ་སྦྱོང་མི་ཐུབ་བསམ་སེམས་ཞུམ་པ་འདྲིས་ཀྱང་སྔོ་བཀག་གི་ཡོད་རེད། ཞི་བ་ལྷས། །ཞུམ་བཅས་རྩོལ་བ་དོར་བ་ལ། །ཕོངས་ལས་ཐར་པ་ག་ལ་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་སེམས་ཞུམ། འབད་པ་ཡངམ་བྱས་ན། སྔ་མའི་གནས་སྐབས་དེ་ལས་ཡར་ཡག་ཏུ་འགྲོ་མི་ཐུབ། དེས་ན་མདོ་ལས། འདུན་པ་དང་། འབད་བརྩོན་དང་། བག་ཡོད་གསུམ་གྱིས་བྱ་བ་གང་ཡིན་ཡང་བསྒྲུབ་ནུས་པར་གསུངས་པས། བསམ་ཐུབ་པ་དང་། ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐུབ་"པ་དང་། བསྒྲུབ་ནུས་པ་བྱེད་དགོས། ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། སྲོང་

བྱ་དང་ཤ་སྦྲང་དུ་གྱུར་པ་དེ་དག་ཀྱང་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་ན། བདག་མིར་གྱུར་བཞིན་དུ་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཉམས་པར་བྱེད་སྙམ། ཞེས་འབད་ན་དུད་འགྲོས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ནུས་ན། བདག་ནི་མིའི་རིགས། ཕན་གནོད་ཤེས་མཁན། ངོ་ཚ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ལམ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འབད་སྙམ་དུ་སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་དགོས་པར་གསུངས། །གོམས་ན་སླ་བར་མི་འགྱུར་བའི། །དངོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་སློབ་སྦྱོང་གང་ཡིན་ཡང་གོམས་ན་སླ་བ་དང་། སེམས་ལ་སྤྲོ་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། སེམས་ལ་སྤྲོ་བ་སྐྱེས་ནས་སྤྲོ་བོའི་ཐོག་ནས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་ཐུབ། འཕྲལ་དུ་བརྟམ་འཕྲོད་པ་དང་། བསླབས་ཀྱང་མ་ཤེས་པ་སྲིད་ན། དཀའ་ངལ་དོན་མེད་བྱས་སོང་བསམ་མི་དགོས། ཆོས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་འདི་སློབ་སྦྱོང་གཞན་དང་མི་མཚུངས། སློབ་སྦྱོང་གཞན་མ་ཤེས་ན་འབྲས་བུ་མ་བྱུང་བ་རེད། ཆོས་ཐོས་ནས་དོན་

མ་ཤེས་ཀྱང་། མ་འོང་པར་ཆོས་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཐོབ་་པའི་བག་ཆགས་བཞག་པས་དོན་ཆེན་པོ་གྲུབ་ཡོད། དེས་ན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། བརྡ་མི་འཕྲོད་པས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གྲུས་པས་མཉན་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་དུད་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ཉན་ན། བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་ཉེ་དདང་ལྡན་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཁམས་བརྟས་པར་འགྱུར་ན། དོན་རྟོགས་པ་ལ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་གསུངས།

༈མདོ་ལས། གང་དག་ང་ཡི་བསྟན་པ་འདི་ཐོས་པ། །ཚིག་བཅད་གཅིག་ཙམ་ཐོས་སམ་བཟུང་ཡང་རུང་། །ཐམས་ཅད་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་འགྱུར།། ཞེས་དང་། ཆོས་འདི་ཐོས་ནས་འཚང་རྒྱར་མི་འགྱུར་བའི། །སེམས་ཅན་དེ་ནི་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

༈ཡང་ཐོས་པ་དང་། ཉམས་ལེན་ཉུང་ངུ་ཞིག་གི་འབྲས་བུ་འདོད་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ཐོག་མའི་བསམ་བློ་དེ་ལྟ་བུ་དེ། བྱ་བ་དེ་སྦྱར་དུ་

འདོར་བའི་རྒྱུ་ཡིན། དེས་ན་ཐོག་མ་ནས་ཆོས་ཐོས་བསམ་བྱེད་པ་ལ་
དཀའ་ངལ་གང་བྱུང་ཡང་། བཟོད་བསྒོམ་བྱས་ནས་དོན་ཡོད་པ་ཞིག་བྱ་
བསམ་པའི་གོ་ཆ་བགོ་དགོས་ཏེ། བསླབ་བཏུས་ལས། བཟོད་བྱ་ཐོས་པ་
བརྩལ་བར་བྱ། ཞེས་དང་མདོ་ལས། དམ་པའི་ཆོས་ནི་བཟུང་སླད་དུ།
།གཤེ་དང་མི་སྙན་མཆི་བ་དང་། །ངན་དུ་སྨྲ་བའི་ཚིག་རྣམས་ཀྱང་།
།བཟོད་པ་དེ་དག་དང་དུ་བླང་། །ཞེས་གསུངས། དུས་ཀྱང་དུས་འདི་
ནས་བཟུང་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་ཐོས་པ་བྱེད་དགོས།
བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ་ལས། མི་ངོམས་པ་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གསོག་པར་འགྱུར་
ཏེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། ཐོས་པས་མི་ངོམས་པ་དང་། བསྟན་པས་མི་
ངོམས་པ་དང་། དཔྱོད་པས་མི་ངོམས་པ་དང་། ཤེས་པས་མི་ངོམས་པ་
སྟེ། མི་ངོམས་པ་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གསོག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དང་། མ་ཕམ་པས། ཤེར་

ཕྱིན་ལས་ས་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ། ཐོས་པས་མི་ངོམས་ཉིད་དང་ནི།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོས་ཉན་པས་མི་ངོམས་པར་འཚོལ་བ་ནི་བྱང་
སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་མཛེས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱན་ཁྱད་པར་དུ་
འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔར་གྱུར་པའི་སྐབས་སུ། དམ་པའི་ཆོས་ཚིག་བཅད་གཅིག་གམ་ཕྱེད་
ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་སྐུ་ལུས་བཏང་བ་དང་རྒྱལ་སྲིད་བཏང་བ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་
སྤྱོད་ཀྱིས་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཛོད་བསགས་
པར་མདོ་སྡེ་དུ་མར་གསུངས་སོ། དེས་ན་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས། མི་
འདག་གིས་གང་བའི་འོབ་བརྒལ་ནས་ཀྱང་དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པ་ལ་ལེ་
ལོར་མི་འགྱུར་བའི་སྨོན་ལམ་མཛད་དེ། སྨོན་ལམ་བདུན་ཙུ་པ་ལས།
མེ་ཡི་འདག་མས་བར་མཚམས་མ་མཆིས་པའི། འོབས་རྣམས་གོང་ནས་
བརྒལ་ནས་ལེགས་གསུངས་པའི། ཚིག་གཅིག་ཙམ་ཡང་མཉན་པའི་
ཆེད་དུ་ནི། ལེ་ལོ་མ་མཆིས་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པར་ཤོག་ཅེས་གསུངས།

༈རང་གི་སེམས་ལ་ཆོས་བྱེད་འདོད་མེད་པ་དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཙོ་བོ་ནི། ཚེ་འདི་ལ་ཞེན་པ་འདི་ཡིན། དེ་འཆི་བ་བསམས་ནས་སྤོང་དགོས། མི་རྣམས་ཚེ་ཐུང་། ནམ་འཆི་ངེས་པ་མེད། ནམ་ཤི་བའི་ཚེ་སྡིག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དུ་མས་བསགས་པའི་ཟས་ནོར་ལོངས་སྤྱོད། ཉེ་དུ་དང་། མཛའ་བཤེས། མིང་དང་སྙན་གྲགས་སོགས་གང་ཡང་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བསགས་པའི་སྡིག་པ་གང་ཡོད་ཁྱེར་ནས་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན། འཆི་བའི་བློ་སྐྱེས་ན་ཆོས་བྱེད་པ་ལ་དཀའ་ངལ་མེད། ཡང་དེའི་སྟེང་དུ་འཁོར་བ་མཐའ་དག་ལ་ཞེན་པ་དེ་སྤོང་དགོས། འཁོར་བ་ལ་ཞེན་པས། ཐོས་བསམ་བསྒོམ་པ་གང་བྱས་ནའང་དེ་ཐར་པའི་ལམ་དུ་མི་འགྲོ། འཁོར་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ཡིན། དེས་ན་འཁོར་བའི་སྐྱོན་དང་ཉེས་པ་མང་པོ་བསམས་ནས་ཞེན་པ་དེ་སྤོང་དགོས། དེའི་ཐོག་ཏུ་ཡང་རང་གི་དོན་ལ་ཞེན་པས་ཆོས་བྱས་ཀྱང་། ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་དུ་འགྱུར་བ་ལས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་མི་ཐུབ།

དེས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་པ་དང་། སྙིང་རྗེ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་རང་དོན་ལ་ཞེན་པ་སྤོང་དགོས། མདོར་ན་ཞེན་པ་དེ་གསུམ་སྤང་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ། དེའི་ཆེད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པར་བྱ་བསམ་པའི་ཀུན་སློང་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པ་ངེས་པར་བྱ་དགོས། ཀུན་སློང་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐོས་པ་བྱེད་པ་ལ་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ལ་ལ་མདོ་འདི་ཉན་ན་ཕན་ཡོན་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕན་ཡོན་རྣམས་འབྱུང་བ་ནི་ངེས་པ་ཡིན།

དོན་དེ་དག་སྐོམས་འཇུག་རབ་གསལ་ལས། འཇིག་རྟེན་བྱ་བ་སྙིང་པོ་མེད་པར་ངེས་ནས་གསུང་རབ་དོན་ལ་བརྩོན། ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་པདྨ་དཀར་པོ་ལས། །ཞེན་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་སྤངས་ཏེ། །འདི་འདྲ་བ་ཡི་མདོ་སྡེ་ཉོན། །འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་ཐོས་པར་དཀའ། །མོས་པ་ཤིན་ཏུ་རྙེད་པར་དཀའ། །ཞེས་གསུངས།

༈།འོ་ན་ཐོས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བའི་ཐབས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་གང་ཐོས་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། སྔོན་བྱས་དགེ་དང་མི་དགེ་ཆུད་མི་ཟ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་ལ་མཆོད་བྱས་ཆུད་མི་ཟ། །བསམ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱང་ཆུད་མི་ཟ། །སྒྲུབ་པ་གཙོར་བྱེད་ཐོས་པ་ཆུད་མི་ཟ། །ཞེས་དང་། རིང་མདའ་བས། ཐོས་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་ཡོད་བྱ་བའི་ཕྱིར། །གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས་དཔེན་པའི་ནགས་སུ་འགྲོ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཆོས་ཐོས་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་རྣམས་ཤེས། སྤང་བར་བྱ་བ་རྣམས་སྤངས། བསྒོམ་པར་བྱ་བ་རྣམས་བསྒོམས་ན་ཐོབ་པར་བྱ་བ་རྣམས་ཐོབ་པར་ངེས་པས་ཐོས་པ་དོན་ཡོད་པའི་ཐབས་དེ་དག་ཡིན་ཏེ་དེ་རྣམས་ལ་འབད་པར་རིགས་སོ།། །།

ཤུ་བྷཾ། སརྦད་ཀལན་ཐ་ཨ་ཏུ།

International
Buddhist
Academy

Tinchuli, Boudha
P.O. Box No. 23034
Kathmandu, Nepal
tel. 977-1-4479218
fax. 977-1-4477507
info@sakyaiba.edu.np

For Free Distribution Only

www.sakyaiba.edu.np